

Süsteemi selitamise näide

Süsteemide selitamiseks vajalik töö: kollektsoonide kogumise alustamine ja esimese küsimuse esitamine

- Kui on fikseeritud (1) käsitletavat elemendid, (2) seotuse tuvastamise viis, (3) samalaadsuse tuvastamise viis, siis tuleb alustada kollektioneerimist kollektiooni P_0 kogumisega:
- Kõigepealt valime käsitletavate elementide ning korteežide ühendhulgast $\text{Cart}(H)$ elemendi, mille indeks on 0. Olgu selle elemendi tähiseks h_0 .
- Kohe küsime ka **esimese küsimuse**: Kui tegemist oli üksiku elemendiga, kas sellel elemendil on meie meelest mingi tähelepanu vääriv omadus? Kui tegemist oli korteežiga, siis küsime nõnda: kas selle korteeži positsioonidel figureerivad elemendid on meie meelest omavahel kuidagiviisi seotud?

Süsteemide selitamiseks vajalik töö: kollektsioonide kogumise jätkamine ja teise küsimuse esitamine

- Kui esimese küsimuse vastus oli “ei”, siis kuulutame kollektsiooni P_0 kogumise lõppenuks tühja tulemusega ($P_0 = \emptyset$) ja alustame kollektsiooni P_1 kogumist, nagu eespool tegime.
- Kui esimese küsimuse vastus oli “jah”, siis jätkame kollektsiooni P_0 kogumist. Selleks võtame esimese uue sobiva üksiku elemendi või korteeži (st, et kui oli üksik element, siis võtame samuti uue üksiku elemendi; kui aga oli korteež – siis võtame samasuguse positsioonide arvuga uue korteeži). Nüüd küsime uuesti esimest küsimust (omaduse evimise või seotuse kohta) ja koos sellega **teist küsimust**: kas meie “väljavalitu” on samalaadne **kõikide** nendega (st üksikute elementide või korteežidega), mis kollektsioonis juba olemas?

Süsteemide selitamiseks vajalik töö: kollektsoonide kogumise jätkamine ja mõlema küsimuse esitamine

- Kui äsja esitatud esimese või teise küsimuse vastus oli “ei”, siis jätame “väljavalitu” kõrvale ning võtame vaatluse alla esimese nende seast, mida antud etapi raames pole veel vaadeldud.
- Kui vastus oli “jah”, siis lisame “väljavalitu” oma kollektiooni ning valime vastavalt esimese uue elemendi või korteeži: esimese nende seast, mida veel proovinud pole (NB! *valime vastavalt* – tähendas jällegi seda, et kui kollektioonis on juba vaid üksikud elemendid, siis valime üksiku elemendi; kui aga korteežid, siis valime samasuguse kohtade arvuga korteeži).
- Nüüd küsime uuesti **esimest küsimust** omaduse evimise või seotuse kohta ja koos sellega **teist küsimust**, et kas meie “väljavalitu” on samalaadne **kõikide nendega** (st üksikute elementide või korteežidega), mis kollektioonis juba olemas?

Süsteemide selitamiseks vajalik töö: kollektsioonide kogumise lõpetamine

- Kui enam pole võimalik leida niisuguseid “väljavalituid”, mille korral mõlema küsimuse vastuseks oleks “jah”, siis tuleb antud kollektsiooni P_0 kogumine ära lõpetada.
- Seejärel võtame ühendhulga $\text{Cart}(H)$ elemendi h_1 ja alustame kollektsiooni P_1 moodustamist. Teeme seda analoogiliselt kollektsiooni P_0 moodustamisega. Kui kollektsiooni P_1 kogumine on lõpetatud, siis võtame ühendhulgast $\text{Cart}(H)$ järjekordse elemendi ja alustame vastava kollektsiooni moodustamist. Jne, jne, jne.
- **Kui** uute kollektsioonide alustamiseks sobivat “materjali” enam pole – **siis** lõpetame kollektsioonide kogumise.

Süsteemide selitamiseks vajalik töö: süsteemi signatuuri moodustamine

- Kui kollektsioonide kogumine on lõpetatud, siis moodustame hulga, mille elementideks on kõik mittetühjad kollektsioonid.
- Iga eelnimetatud (mittetühi) kollektsioon kujutab endast, kas meie poolt fikseeritud elementide hulga H mingit osahulka, või selle hulga mõne Cartesiuse astme osahulka.
- Teatavasti on hulga H osahulkade näol tegemist hulga H elementide omadustega, Cartesiuse astmete osahulkade näol aga on tegemist hulga H elementide vaheliste seostega.
- Seega oleme kokku kogunud hulga H elementide kõik sellised omadused või nende elementide vahelised kõik sellised seosed, mida võimaldasid meie valikud seotuse ning samalaadsuse tuvastamisel.
- Nii olemegi moodustanud ühe konkreetse signatuuri Σ ning järelkult “välja kaevanud” ka **ühe konkreetse süsteemi** $\langle H, \Sigma \rangle$

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö A.

Vaatleme juhtumisi kõikide naturaalarvude hulka

$$N = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$$

Tundugu meile, et kõik need arvud meile huvi ei paku. Tuleks teha mingi valik.

Meie isiklik “tark mees taskus” sosistab, et: vaata ainult selliseid arvusid, mida on vaja kõikide naturaalarvude kättesaamiseks liitmise abil. Sest ainult need on olulised!

Võtame nõuannet kuulda. Seega on elementide fikseerimine teostatud: $H = \{0, 1\}$.

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö B.

Kuna edaspidi huvitab meid veider küsimus: et ***kas selles hulgas H mingi süsteem ka peidus on***, siis peame mõtlema võimalikele omadustele või seostele, mida lähemal vaatlemisel võiksime huvi pakkuvateks pidada.

Selleks aga peame esialgu olema valmis n-ö “halvimaks”:

kõikide eelnevalt fikseeritud elementide ning neist moodustatud korteežide vaatlemiseks.

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö B.

Kõik eelnevalt fikseeritud elemendid ja neist moodustatud korteežid – ehk, nagu mäletame, **hulga** **Cart(H) elemendid** on meil siin:

0, 1,

$\langle 0,0 \rangle$, $\langle 0,1 \rangle$, $\langle 1,0 \rangle$, $\langle 1,1 \rangle$,

$\langle 0,0,0 \rangle$, $\langle 0,0,1 \rangle$, $\langle 0,1,0 \rangle$, $\langle 0,1,1 \rangle$, $\langle 1,0,0 \rangle$, $\langle 1,0,1 \rangle$, $\langle 1,1,0 \rangle$, $\langle 1,1,1 \rangle$,

$\langle 0,0,0,0 \rangle$, $\langle 0,0,0,1 \rangle$, $\langle 0,0,1,0 \rangle$, $\langle 0,0,1,1 \rangle$, $\langle 0,1,0,0 \rangle$, $\langle 0,1,0,1 \rangle$, $\langle 0,1,1,0 \rangle$, $\langle 0,1,1,1 \rangle$, $\langle 1,0,0,0 \rangle$,
 $\langle 1,0,0,1 \rangle$,...

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö C.

Oleme eespool fikseerinud (nagu “tark mees taskus” soovitas) meile seekord huvi pakkuvad elemendid: 0 ning 1. Järgnevalt peame keskenduma sellele, et

- esile tuua üksikute elementide niisugused omadused, mis meile edaspidi huvi pakuvad ning
- tuvastada seotust korteežides (st paarides, kolmikutes jms) paiknevate elementide vahel.

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö C.

“Tark mees taskus” annab meile siinkohal järgmist nõu:

- üksikutel elementidel pole mingeid huvitavaid omadusi
- paarides esinevad elemendid on meile huvi pakkuval viisil seotud vaid siis, kui nad pole võrdsed
- kolmikutes on tähelepanu väärivat seotust märgata pea kõikjal, välja arvatud juhul kui kolmiku esimesel kahel kohal paiknevad võrdsed elemendid, millega samas pole võrdne kolmandal kohal paiknev element
- nelikute, viisikute ja veelgi enama kohaliste korteežide käsitlemine ei paku antud juhul üldse huvi

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö C.

“Tark mees taskus” soovitas seotuse osas järgmist:

0, **1**,

⟨0,0⟩, **⟨0,1⟩**, **⟨1,0⟩**, **⟨1,1⟩**,

⟨0,0,0⟩, **⟨0,0,1⟩**, **⟨0,1,0⟩**, **⟨0,1,1⟩**, **⟨1,0,0⟩**, **⟨1,0,1⟩**, **⟨1,1,0⟩**, **⟨1,1,1⟩**,

⟨0,0,0,0⟩, **⟨0,0,0,1⟩**, **⟨0,0,1,0⟩**, **⟨0,0,1,1⟩**, **⟨0,1,0,0⟩**, **⟨0,1,0,1⟩**, **⟨0,1,1,0⟩**, **⟨0,1,1,1⟩**, **⟨1,0,0,0⟩**,
⟨1,0,0,1⟩,...

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö D.

Nüüd peame mõtlema sellele, et milliseid korteeže pidada samalaadseteks. “Tark mees taskus” annab nõu, mida seejuures kohe kõrvale jätta:

- kuna üksikutel elementidel polnud mingeid huvitavaid omadusi, siis nende samalaadsus pole samuti huvitav
- ebahuvitavateks osutusid ka enam kui kolme positsiooniga korteežid – seetõttu pole nendeigi samalaadsus huvi pakkuv

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö D.

Jääb veel küsida, et milliseid järjestatud paare või kolmikuid pidada samalaadseteks. “Tark mees taskus” annab jällegi nõu:

■ järjestatud paarid $\langle \alpha_1, \alpha_2 \rangle$ ja $\langle \beta_1, \beta_2 \rangle$ olgu meie jaoks samalaadsed järgmistel juhtudel:

(0) kui tegemist on samade paaridega (st siis, kui $\alpha_1 = \beta_1$ ja $\alpha_2 = \beta_2$)

(1) kui need paarid on n-ö mittevõrdsete “paarilistega” (st siis, kui $\alpha_1 \neq \alpha_2$ ja $\beta_1 \neq \beta_2$)

Süsteemi selitamise näide. Eeltöö D.

- mingid kaks järjestatud kolmikut $\langle \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \rangle$ ja $\langle \beta_1, \beta_2, \beta_3 \rangle$ olgu meie jaoks samalaadsed järgmistel juhtudel:
  - (0) eelkõige siis, kui tegemist on samade kolmikutega (st, kui $\alpha_1 = \beta_1, \alpha_2 = \beta_2, \alpha_3 = \beta_3$)
  - (1) ühel kolmikutest on kahel esimesel positsioonil ühesugused elemendid (st, et $\alpha_1 = \alpha_2$ või $\beta_1 = \beta_2$), kusjuures pole tähtis, millised elemendid paiknevad nende kolmikute viimastel positsioonidel;
  - (2) kummalgi kolmikutest pole kahel esimesel kohal ühesuguseid elemente, aga seejuures on mõlemal kolmikul kolmandal positsioonil üks ja see sama element (st, et $\alpha_1 \neq \alpha_2$ ja $\beta_1 \neq \beta_2$ aga samas $\alpha_3 = \beta_3$).

Süsteemi selitamise näide. Töö:

- Kui on fikseeritud (1) käsitletavat elemendid, (2) seotuse tuvastamise viis, (3) samalaadsuse tuvastamise viis, siis tuleb alustada kolleksioneerimist (kolleksiooni P_0 kogumisega):
- Enne kolleksioneerimisega pihta hakkamist, meenutame seda, kuidas nägi meil välja hulk $\text{Cart}(H)$:

0, 1,

$\langle 0,0 \rangle, \langle 0,1 \rangle, \langle 1,0 \rangle, \langle 1,1 \rangle,$

$\langle 0,0,0 \rangle, \langle 0,0,1 \rangle, \langle 0,1,0 \rangle, \langle 0,1,1 \rangle, \langle 1,0,0 \rangle, \langle 1,0,1 \rangle, \langle 1,1,0 \rangle, \langle 1,1,1 \rangle,$

$\langle 0,0,0,0 \rangle, \langle 0,0,0,1 \rangle, \langle 0,0,1,0 \rangle, \langle 0,0,1,1 \rangle, \langle 0,1,0,0 \rangle, \langle 0,1,0,1 \rangle, \langle 0,1,1,0 \rangle, \langle 0,1,1,1 \rangle, \langle 1,0,0,0 \rangle, \langle 1,0,0,1 \rangle, \dots$

Seega: $h_0=0, h_1=1, h_2=\langle 0,0 \rangle, \dots, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots, h_{23}=\langle 1,0,0,1 \rangle, \dots$

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $h_0=0$, $h_1=1$, $h_2=\langle 0,0 \rangle$, ..., $h_8=\langle 0,1,0 \rangle$, ..., $h_{23}=\langle 1,0,0,1 \rangle$, ...
- Samuti tuletame meelde eeltööd: seda, mida lugesime seotuks ja seda, mida lugesime samalaadseks.

Alustame elemendiga h_0 . Vastav kollektsioon P_0 jääb tühjaks, kuna sellel elemendil polnud meie jaoks mitte ühtegi huvi pakkuvat omadust.

Sama lugu on elemendi h_1 ja kollektsiooniga P_1 .

Jätkame elemendiga h_2 . Seegi kollektsioon P_2 jääb tühjaks, kuna korteeži h_2 esimesel ja teisel positsioonidel paiknevate elementide vahel (st 0 ja 0 vahel) polnud meie jaoks mitte ühtegi huvi äratavat seost.

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $h_0=0, h_1=1, h_2=\langle 0,0 \rangle, h_3=\langle 0,1 \rangle, h_4=\langle 1,0 \rangle, h_5=\langle 1,1 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Jõuame elemendini $h_3=\langle 0,1 \rangle$ Vastav kolleksioon P_3 ei jää tühjaks!
Kuna korteežis $\langle 0,1 \rangle$ paiknevad elemendid (st 0 ja 1) olid meie meelest mingil viisil seotud.

Nüüd hakkame korteežiga $h_3=\langle 0,1 \rangle$ võrdlema hulga $\text{Cart}(H)$ ülejäänud elemente. Kuna samalaadsuse tuvastamine eeldab sama positsioonide arvu, siis langevad välja kõik hulga H üksikud elemendid ja neist moodustatud enam kui kahekohalised korteežid. Seega jäävad võrrelda vaid h_2, h_4, h_5 .
 h_2 ja h_5 ei sobi seotuse pinnal. Niisiis, seotuse ja samalaadsuse alusel sobivad omavahel ainult h_3 ja h_4 . Järelikult $P_3=\{h_3, h_4\}$.

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $h_0=0, h_1=1, h_2=\langle 0,0 \rangle, h_3=\langle 0,1 \rangle, h_4=\langle 1,0 \rangle, h_5=\langle 1,1 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Jätkame elemendiga $h_4=\langle 1,0 \rangle$ Vastav kollektsioon P_4 ei jää tühjaks! Kuna korteežis $\langle 1,0 \rangle$ paiknevad elemendid (st 1 ja 0) olid meie meelest mingil viisil seotud.

Nüüd hakkame korteežiga $h_4=\langle 1,0 \rangle$ võrdlema hulga $\text{Cart}(H)$ ülejäänud elemente. Kuna samalaadsuse tuvastamine eeldab sama positsioonide arvu, siis langevad välja kõik hulga H üksikud elemendid ja neist moodustatud enam kui kahekohalised korteežid. Seega jäävad võrrelda vaid h_2, h_3, h_5 .

h_2 ja h_5 ei sobi seotuse pinnal. Niisiis, seotuse ja samalaadsuse alusel sobivad omavahel ainult h_3 ja h_4 . Seega $P_4 = P_3 = \{h_3, h_4\}$.

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Elemendi $h_5=\langle 1,1 \rangle$ korral jääb vastav kolleksioon P_5 tühjaks!

Kuna korteežis $\langle 1,1 \rangle$ paiknevad elemendid (st 1 ja 1) pole meie meelest mitte mingil huvi ärataval viisil seotud.

Jätkame elemendi $h_6=\langle 0,0,0 \rangle$ ja kolleksiooniga P_6 . Vastav kolleksioon P_6 ei jää tühjaks! Kuna korteežis $\langle 0,0,0 \rangle$ paiknevad elemendid (st 0,0,0) olid meie meelest mingil viisil seotud.

Alustame kolleksiooni P_6 koostamist elemendist h_6 , mis olgu esialgu selle kolleksiooni ainus teadaolev element.

Süsteemi selitamise näide. Töö:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Nüüd hakkame korteežiga $h_6=\langle 0,0,0 \rangle$ võrdlema hulga $\text{Cart}(H)$ ülejäänud elemente. Kuna samalaadsuse tuvastamine eeldab sama positsioonide arvu, siis langevad välja kõik hulga H üksikud elemendid, neist moodustatud järjestatud paarid ja enam kui kolmekohalised korteežid. Seega jäävad võrrelda vaid $h_7, h_8, h_9, h_{10}, h_{11}, h_{12}, h_{13}$. Neist langevad seotuse pinnal välja h_7, h_{13} . Seega jäävad võrdlemiseks $h_8, h_9, h_{10}, h_{11}, h_{13}$.

Võrdleme korteeže h_6, h_8 . Korteeži h_8 positsioonidel paiknevad elemendid on meie arvates omavahel seotud. Samuti on need korteežid samalaadsed (kuna neist ühel, nimelt korteežil h_6 , on ühesugused elemendid kahel esimesel positsioonil). Seega saame kollektsiooni P_6 lisada elemendi h_8 .

Süsteemi selitamise näide. Töö:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Nüüd hakkame omavahel võrdlema korteeže h_6, h_8, h_9 . Korteeži h_9 positsioonidel paiknevad elemendid on meie arvates omavahel seotud. Korteežid h_6, h_8 on meie meelest samalaadsed (kuna neist ühel, nimelt korteežil h_6 , on ühesugused elemendid kahel esimesel positsioonil).

Sama lugu on korteežidega h_6, h_9 .

Korteežid h_8, h_9 aga pole meie meelest pole omavahel samalaadsed, kuna vastavad tingimused (1), (2) pole kumbki täidetud!

Järelikult pole kollektsioonis P_6 juba esinevatele elementidele võimalik lisada elementi h_9 . Seetõttu jätkame elemendiga h_{10} .

Süsteemi selitamise näide. Töö:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Nüüd hakkame omavahel võrdlema korteeže h_6, h_8, h_{10} . Korteeži h_{10} positsioonidel paiknevad elemendid on meie arvates omavahel seotud. Korteežid h_6, h_8 on meie meelest samalaadsed (kuna neist ühel, nimelt korteežil h_6 , on ühesugused elemendid kahel esimesel positsioonil).

Sama lugu on korteežidega h_6, h_{10} .

Korteežid h_8, h_{10} on meie meelest samalaadsed, kuna vastavatest tingimustest (1), (2) on täidetud teine (st, et $\alpha_1 \neq \alpha_2$ ja $\beta_1 \neq \beta_2$ aga samas $\alpha_3 = \beta_3$).

Seega võime kollektsioonis P_6 juba esinevatele elementidele lisada elemendi h_{10} . Jätkame oma tegevust elemendiga h_{11} .

Süsteemi selitamise näide. Töö:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Hakkame omavahel võrdlema korteeže h_6, h_8, h_{10}, h_{11} . Korteeži h_{11} positsioonidel paiknevad elemendid on meie arvates omavahel seotud. Korteežid h_6, h_8 on meie meelest samalaadsed (kuna neist ühel, nimelt korteežil h_6 , on ühesugused elemendid kahel esimesel positsioonil).

Sama lugu on korteežidega h_6, h_{10} ning h_6, h_{11} .

Korteežid h_8, h_{10} on meie meelest samalaadsed, kuna vastavatest tingimustest (1), (2) on täidetud teine (st, et $\alpha_1 \neq \alpha_2$ ja $\beta_1 \neq \beta_2$ aga samas $\alpha_3 = \beta_3$). Samas aga pole meie meelest samalaadsed h_8, h_{11} , kuna ei tingimus (1) ega (2) pole täidetud.

Seega jätame elemendi h_{11} ja jätkame tegevust elemendiga h_{13} .

Süsteemi selitamise näide. Töö:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Hakkame omavahel võrdlema korteeže h_6, h_8, h_{10}, h_{13} . Korteeži h_{13} positsioonidel paiknevad elemendid on meie arvates omavahel seotud. Eelnevast teame, et samalaadseteks osutusid korteežid h_6 ja h_8 ; h_6 ja h_{10} ; h_8 ja h_{10} . Meie meelest on samalaadsed ka korteežid h_6 ja h_{13} ; h_8 ja h_{13} ; h_{10} ja h_{13} . (kuna neist ühel, nimelt korteežil h_{13} , on ühesugused elemendid kahel esimesel positsioonil). Järelikult võime kollektsiooni P_6 täiendada korteežiga h_{13} .

Rohkem meil kollektsiooni P_6 täiendamiseks korteeže võtta pole.

Järelikult on selle kollektsiooni maksimaalne maht käes: $P_6 = \{h_6, h_8, h_{10}, h_{13}\}$ ehk

$$P_6 = \{\langle 0,0,0 \rangle, \langle 0,1,0 \rangle, \langle 1,0,0 \rangle, \langle 1,1,1 \rangle\}$$

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $\mathbf{h}_0=\mathbf{0}$, $\mathbf{h}_1=\mathbf{1}$, ..., $\mathbf{h}_5=\langle 1,1 \rangle$, $\mathbf{h}_6=\langle 0,0,0 \rangle$, $\mathbf{h}_7=\langle 0,0,1 \rangle$, $\mathbf{h}_8=\langle 0,1,0 \rangle$, ...
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Võtame nüüd elemendi $\mathbf{h}_7=\langle 0,0,1 \rangle$ ja hakkame moodustama kolleksiooni P_7 .

Paraku jääb see kolleksioon tühjaks, kuna meie arvates polnud antud korteeži $\mathbf{h}_7$ positsioonidel paiknevad elemendid seotud meile huvi pakuval viisil.

Niisiis peame edasi minema elemendiga $\mathbf{h}_8=\langle 0,1,0 \rangle$ ja hakkame moodustama kolleksiooni P_8 , mille esimeseks elemendiks võtame $\mathbf{h}_8=\langle 0,1,0 \rangle$.

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Jätkame siis elemendiga $h_8=\langle 0,1,0 \rangle$. Vastav kollektsioon P_8 ei jää tühjaks! Kuna korteežis $\langle 0,1,0 \rangle$ paiknevad elemendid (st $0,1,0$) olid meie meelest mingil viisil seotud.

Nüüd hakkame korteežiga $h_8=\langle 0,1,0 \rangle$ võrdlema hulga $\text{Cart}(H)$ ülejäänud elemente. Kuna samalaadsuse tuvastamine eeldab sama positsioonide arvu, siis langevad välja kõik hulga H üksikud elemendid, neist moodustatud järjestatud paarid ja enam kui kolmekohalised korteežid. Seega jäävad võrrelda vaid $h_6, h_7, h_9, h_{10}, h_{11}, h_{12}, h_{13}$. Neist langevad seotuse pinnal välja h_7, h_{12} . Järele jäävad $h_6, h_9, h_{10}, h_{11}, h_{13}$.

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $h_0=0, h_1=1, \dots, h_5=\langle 1,1 \rangle, h_6=\langle 0,0,0 \rangle, h_7=\langle 0,0,1 \rangle, h_8=\langle 0,1,0 \rangle, \dots$
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Võrreldes elemendiga $h_8=\langle 0,1,0 \rangle$ kõigepealt korteeži h_6 , näeme, et kolleksiooni P_8 , milles esialgu esineb vaid korteež h_8 , võib täiendada korteežiga h_6 .

Võrreldes nüüd juba korteežidega h_8, h_6 , korteeži h_9 , näeme, et viimane pole samalaadne korteežiga h_8 . Seetõttu jätame h_9 kõrvale ning hakkame omavahel võrdlema korteeže h_8, h_6, h_{10} . Veendudes, et kõik kolm on omavahel paarikaupa sarnased, võime kolleksiooni P_8 “rikastada” korteežiga h_{10} . Nõndaviisi samm-sammult edasi liikudes, jõuame lõpuks tulemuseni:

$P_8=\{h_8, h_6, h_{10}, h_{13}\}$, millest omakorda $P_8=P_6$.

Süsteemi selitamise näide. Töö:

Meenutame:

- $\mathbf{h}_0=\mathbf{0}$, $\mathbf{h}_1=\mathbf{1}$, ..., $\mathbf{h}_5=\langle 1,1 \rangle$, $\mathbf{h}_6=\langle 0,0,0 \rangle$, $\mathbf{h}_7=\langle 0,0,1 \rangle$, $\mathbf{h}_8=\langle 0,1,0 \rangle$, ...
- Samuti seda, mida lugesime seotuks ja mida samalaadseks.

Võttes käsile järgmise kollektsiooni P_9 moodustamise, peame alustama hulga $\text{Cart}(H)$ elemendist $\mathbf{h}_9=\langle 0,1,1 \rangle$. Sooritades juba tuttavaid tegevusi – jõuame selleni, et $P_9=\{\mathbf{h}_9, \mathbf{h}_6, \mathbf{h}_{11}, \mathbf{h}_{13}\}$ ehk $P_9 = \{\langle 0,0,0 \rangle, \langle 0,1,1 \rangle, \langle 1,0,1 \rangle, \langle 1,1,1 \rangle\}$.

Edasi töötades saame, et $P_{10}=\{\mathbf{h}_{10}, \mathbf{h}_6, \mathbf{h}_8, \mathbf{h}_{13}\} = P_6 = P_8$. Samal viisil veendume, et $P_{11} = \{\mathbf{h}_{11}, \mathbf{h}_6, \mathbf{h}_9, \mathbf{h}_{13}\} = P_9$.

Vahepeal jõuame veel ühe tühja kollektsioonini: P_{12} .

Kollektsioneerimise lõpetab $P_{13}=\{\mathbf{h}_{13}, \mathbf{h}_6, \mathbf{h}_8, \mathbf{h}_{10}\} = P_6=P_8=P_{10}$.

Süsteemi selitamise näide. Töö lõpp.

Kolleksioneerimise tulemusena tekkis meil järgmistest mitte tühjadest kollektsioonidest moodustatud hulk $\Sigma = \{P_3, P_6, P_9\}$, kus

$$P_3 = \{h_3, h_4\} = \{\langle 0, 1 \rangle, \langle 1, 0 \rangle\}$$

$$P_6 = \{h_6, h_8, h_{10}, h_{13}\} = \{\langle 0, 0, 0 \rangle, \langle 0, 1, 0 \rangle, \langle 1, 0, 0 \rangle, \langle 1, 1, 1 \rangle\}$$

$$P_9 = \{h_9, h_6, h_{11}, h_{13}\} = \{\langle 0, 0, 0 \rangle, \langle 0, 1, 1 \rangle, \langle 1, 0, 1 \rangle, \langle 1, 1, 1 \rangle\}.$$

Võttes kasutusele tähistused

$$1 - \int P_3$$

$$\min \int P_6$$

$$\max \int P_9$$

võime öelda, et oleme hulgast $\{0, 1\}$ suutnud “välja kaevata” süsteemi $\langle \{0, 1\} ; 1 - , \min, \max \rangle$ ehk süsteemi, millel nimeks

kahe-elementiline Boole' algebra.